

Mitoloji ve Tanrılar

Mitolojik Öykülerin Gerçek Kralı: MİDAS

Mitolojik öykülerin bir çoğunda adı geçen Midas, aslında Ankara ve civarında kurulmuş ünlü Frigya'nın gerçek krallarından biridir. Mitolojinin bu çok bilinen karakteri, tıp dünyasını da yakından ilgilendiren gerçek bir öyküye sahiptir. Eşek kulaklarıyla ünlenen bir kral olarak tanıdığımız Midas'ın kulakları bilimsel bir çalışmaya konu edilmiştir. Bu çalışma sonunda ortaya atılan teoriye göre Midas, ana karnında bir hastalığa yakalanmış ve kulak kanalları asimetrik olarak doğmuştur. Önden veya arkadan bakıldığı zaman bir kulağın diğerinden çok daha yukarıda veya aşağıda olduğu görülmektedir. Midas'ın bu çirkin görüntü nedeniyle sürekli olarak başlık kullanması, halk arasında kudretli kralın eşek kulağına sahip olduğu söylencesine yol açmıştır. Çerçeğin bu olması muhtemeldir, ancak mitolojideki anlatılanlar çok daha güzeldir! Her tanrı gibi kendini beğenmiş bir tanrı olan Apollon, tanrısal bir yetenekle çaldığı lir ile ölümlü-ölümsüz, peri ya da başka bir şey, yeryüzünde ne varsa başını döndürmektedir. Ancak Pan'ın (panik kelimesinin geldiği keçi ayaklı garip tanrısal varlık) çaldığı flütün de ünü yayılmaktadır. Apollon bir yarışma açmaya karar verir. Tanrılar yüzünden başından bela hiç eksik olmayan Kral Midas Apollon tarafından jüriye seçilir. Ancak, Midas stratejik bir hata yapar ve yarışmanın sonunda birinci olarak Pan'ı seçer. Apollon da tam tanrılara yakışır bir ceza verir ve "müzikten anlamayan kulakların insan kulağı olamayacağına" hükmederek, Midas'ın kulağını eşek kulağına çevirir. Midas bütün halktan bu olayı gizler ve başlık takmaya başlar. Sadece berberi bu sırrı bilmektedir. Berber bu sır altında ezilir, ama bir insana söylemeyecek kadar da akıllıdır. Sonunda sırrını bir kuyuya söyler. Ama beklenmedik bir şey olur ve kuyunun kenarında çıkan sazlıklar her rüzgar esişinde "Midas'ın kulakları eşek kulakları" diye ses çıkarır. Bu eğlenceli hikayenin bir de Apollon'un rakibinin ölümlü Marsyas olduğu ve son derece trajik bir versiyonu Actual Medicine'in daha önceki sayılarında anlatılmıştı.

Midas, çok önemli bir imparatorluğun kralı olsa da nedense mitolojide biraz "saf" hatta "budalaca" öykülere konu edilmiştir.

Midas, her zaman olduğu gibi zil zurna sarhoş bir Satir olan Silen'e muhteşem bir ziyafet verir ve iyi niyetinden şüphe duyulmayacak biçimde Silen'i üvey oğlu Dionysos'un yanına götürür. Bu jestten memnun olan Dionysos, Midas'a "bir dileğini yerine getireceğini" söyler. Midas, zekasıyla elde ettiği bu başarıdan gayet memnun biçimde bir kralın isteyebileceği tek şeyi ister. Daha fazla para! Dokunduğu herşeyin altın olmasını ister. Şarap tanrısı ve her zaman sarhoş bir üvey babanın evladı olan Dionysos da neşe içinde bu isteği yerine getirir. Midas, ilk başta altınla kaplanmış bir çevrede yaşarken son derece mutludur, dokunduğu herşey altın olmaktadır. Ancak, karnı acıktığında ne denli büyük bir hata yaptığının farkına varır. Dionysos'a aslında bir lanet olan bu durumdan nasıl kurtulacağını sorar. Paktolos ırmağında yıkanmakla bu lanetten kurtulan Midas, bugünlere de bir miras bırakır. Paktolos ırmağında taşların arasında her zaman altın zerrecikleri bulunur! Meraklısı için Paktolos ırmağı Çediz nehridir. Midas'ın özellikle Yunan kökenli hikayelerde biraz alaycı anlatılmasının nedeninin "kültür çatışması" olduğu sanılmaktadır. Zira flütü icat eden, bir öyküye göre Marsyas'tır ve bu ölümlü Kelanai'de (Dinar-Afyon) doğmuş bir frigyalıdır. Oysa Midas'ın kulaklarını eşeğe çevirmekle sonuçlanan trajik hikayede Athena flütün mucidi, yarışmacı da Pan oluvermiştir. Midas'ın belki de talihsizliği Çordios'un ardından (Çordion, Çordion'un düğümü) Frigya'nın kralı olmasıdır. Üstelik yine öyküye göre Çordios öldüğünde varisi yoktur ve kahinler Çordion kentine giren ilk kişinin kral olacağına hükmetmiştir. Fakirlikten dolayı anne ve babasıyla birlikte memleketi Telmesos'u (Fethiye) terketmek zorunda kalan Midas, şehre ilk giren kişidir. Kral Midas'ın hüküm sürdüğü dönem, Atlantis'in sulara gömüldüğü, Yunan kavimlerinin Anadolu, Karadeniz, Kafkaslar ve İran'a ulaştığı bir döneme denk gelmektedir. Bu ünlü kralın olduğu sanılan kafatası Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde bulunmaktadır. Ankara yakınlarındaki Çordion şehri kalıntılarında ise, tarihin bulunan en eski ahşap evi görülebilmektedir. □